

Vägledande uttalande angående försvarares rätt att vidta egen utredning eller vittnesförhör

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har vid dess sammanträde den 24 april 1998 antagit följande vägledande uttalande.

En försvarare har att med nit och omsorg självständigt tillvarata den misstänktes rätt och i detta syfte verka för sakens riktiga belysning. Det föreligger inga särskilda begränsningar i försvararens rätt att under förundersökning eller inför huvudförhandling vidta egna utredningar i arbetet med att förbereda försvaret. Det gäller även vid införskaffande av upplysningar från personer som har hörts eller kommer att höras under utredningen eller vid kommande huvudförhandling. Försvararen har samma rätt som åklagaren att ta kontakt med eventuella vittnen.

Det är emellertid lätt att försvararen utsätter sig för misstanke att ha påverkat ett vittne, vilket är till men för klientens sak. Bedömer försvararen att det för fullgörandet av försvararuppdraget bör inhämtas uppgifter från någon måste därför detta ske på ett sådant sätt att de uppgifter som vittnet lämnar inte förringas på grund av de förhållanden under vilka uppgifterna lämnats. Försvararen måste alltid överväga risken för att resultatet av egna utredningar i form av vittnesförhör kan missgynna klientens intressen. Försvararens kontakter med vittnen kräver av nämnda skäl försiktighet och återhållsamhet. Har försvararen beslutat att inhämta uppgifter från ett redan åberopat eller tilltänkt vittne skall han för vittnet klargöra sin ställning som försvarare för den misstänkte. Försvararen bör även redogöra för att vittnet senare kan bli ålagd att lämna uppgifter under ed i samband med en eventuell rättegång om vittnet intar en sådan ställning. Det ligger vidare i den misstänktes liksom försvararens, i dennes yrkesroll, intresse att dokumentera omständigheterna vid utfrågningen och de uppgifter som framkommer.

Frågan huruvida den misstänkte själv bör tillåtas närvara vid samtal med ett vittne måste bedömas från fall till fall. Brottsmisstankens art och vittnets roll och ställning kan ha betydelse för denna bedömning. Där det finns anledning misstänka att klientens närvaro kan ha inverkan på vittnet och därmed de uppgifter som lämnas skall klienten inte närvara. Det torde endast i undantagsfall förhålla sig så att klientens särskilda kunskap eller inblick exempelvis ett visst sakförhållande, gör att försvararen bedömer det nödvändigt för klienten att närvara vid utfrågningen av vittnet. Frågor till vittnet bör ställas av försvararen och endast undantagsvis av annan.